

Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

*Προς τον Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου Κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, Γενικό
Γραμματέα Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης*

Προς τα Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας

Ενταύθα

Αθήνα, 15 Δεκεμβρίου 2020

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Αξιότιμα Μέλη,

Σε συνέχεια της από 8 Δεκεμβρίου 2020 συνεδρίασης του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΡΜ) και καθώς οδηγούμαστε σταδιακά στην ολοκλήρωση της διαδικασίας διαβούλευσης εντός του ΕΣΡΜ σχετικά με την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας θα ήθελε να εκφράσει την ικανοποίησή του για τις συμπεριληπτικές και μακρές διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, οι οποίες επέτρεψαν στα μέλη του Συμβουλίου να συμβάλλουν σημαντικά στη διαμόρφωση του Σχεδίου Δράσης. Θεωρούμε δε ότι το πλαίσιο ουσιαστικής συνεργασίας αντανακλάται σε πολύ μεγάλο βαθμό τόσο στην κατάρτιση του Οδηγού για τα Δικαιώματα των Θυμάτων Ρατσιστικών Εγκλημάτων όσο και στο προσχέδιο του Σχεδίου Δράσης κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας. Σχετικά με τον Οδηγό, επιτρέψτε μας να εκφράσουμε και γραπτά την ικανοποίησή μας τόσο για την ποιότητα της ανάλυσης των σχετικών

Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας
Νεοφύτου Βάμβα 6, 10674, Αθήνα
Τηλ. 2107233216 / Φαξ:2107233217
racistviolence@nchr.gr

πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτόν όσο και για την επιχειρησιακή απόφαση να μεταφραστεί σε εννέα γλώσσες. Όπως έχουμε αναφέρει και προφορικά, θέτουμε την τεχνογνωσία μας στη διάθεση του αρμόδιου φορέα υλοποίησης, στο πλαίσιο της συμμετοχής μας στο Συμβούλιο, για οποιαδήποτε άλλη υποστήριξη χρειαστεί στο μέλλον σχετικά με την υλοποίηση των επιχειρησιακών εκκρεμοτήτων έως και τη διανομή του. Αναφορικά με το Σχέδιο Δράσης, χαιρετίζουμε την ουσιαστική αναβάθμιση της μεθοδολογικής ανάλυσης και του εννοιολογικού πλαισίου αναφορικά με τις εκφάνσεις του ρατσισμού, καθώς και την δέσμευση σε ένα πιο ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης το οποίο επιτρέπει την προοδευτική, δια-τομεακή και πολύ-παραγοντική, παρακολούθηση της εφαρμογής των δράσεων καθώς και του αντικτύπου τους στις ομάδες στόχου. Η δε ρητή αναφορά στην εποπτεία του Σχεδίου Δράσης από το ΕΣΡΜ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, προκειμένου να επιβλέπει την εφαρμογή του Σχεδίου και να προβαίνει στην επικαιροποίηση του σύμφωνα με τις μεταβαλλόμενες τρέχουσες συνθήκες και ανάγκες, καθώς και να ελέγχει τις εκθέσεις αξιολόγησης προκειμένου υποβάλει συστάσεις για βελτιώσεις, κινείται, κατά τη γνώμη μας, στην ορθή κατεύθυνση. Παράλληλα θεωρούμε πολύ θετική την προσπάθεια ενίσχυσης των αξόνων και δράσεων προς την κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης ως προς την αντιμετώπιση των εκφάνσεων του ρατσισμού και δη της ρατσιστικής βίας, αλλά και της ρητορικής μίσους.

Ωστόσο, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι υπάρχουν, κατά τη γνώμη μας, κάποια καίρια θέματα ακόμη προς συμπλήρωση, ιδίως όσον αφορά συγκεκριμένες πολιτικές και προτεινόμενες δράσεις. Ενδεικτικά, και με βάση τις παρατηρήσεις που παρείχαμε τόσο γραπτά (επισυνάπτονται) όσο και προφορικά στα διάφορα στάδια της διαδικασίας, αναφέρουμε τα εξής:

1. Σε σχέση με **την ανάλυση του εννοιολογικού πλαισίου**, διαπιστώνουμε την ανεπαρκή αναφορά στον παράγοντα ενίσχυσης του ρατσισμού και τελικά της ρατσιστικής βίας που σχετίζονται με τη σοβαρή έλλειψη πολιτικών ουσιαστικής ένταξης, καθώς και προώθησης της αποδοχής της ετερότητας, παρά τη συμπερίληψη κάποιων δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση (Βλ. Δράσεις Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, Δικαιοσύνης καθώς και Παιδείας).
2. Σχετικά με **την αντιμετώπιση του φαινομένου της υπο-αναφορικότητας**, δηλ. της ελλιπούς/περιορισμένης αναφοράς στις Αρχές, ενώ υπάρχει ικανοποιητική ανάλυση του φαινομένου και της ανάγκης αντιμετώπισης του μέσα από την αύξηση της εμπιστοσύνης

στις Αρχές, αλλά και πρόβλεψη σχετικών δράσεων τόσο σε επίπεδο ενημέρωσης όσο και σε επίπεδο εκπαίδευσης των Αρχών, οι δράσεις που προβλέπονται κρίνονται ελλείψεις όχι στην ουσία τους, αλλά στην έκτασή τους, υπό την έννοια της εμβέλειας και της συχνότητας τους, ενώ δεν επιλύονται δομικά ζητήματα πρόσβασης στην καταγγελία όπως π.χ. η απουσία διερμηνείας για τη λειτουργία της Ειδικής Τηλεφωνικής Γραμμής «11414», που ουσιαστικά αναιρεί σχεδόν ολοκληρωτικά τη σχετική δυνατότητα σε αλλόγλωσσους. Επίσης, δεν περιλαμβάνονται δράσεις που θα επέτρεπαν την πλαisiώση και άρα την βαθύτερη κατανόηση του φαινομένου της υπο-αναφορικότητας για την πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση του (π.χ. victimisation survey). Παράλληλα δεν έχει υιοθετηθεί η προσέγγιση της δημοσιοποίησης των ποιοτικών και ποσοτικών τάσεων αναφορικά με τα καταγγεληθέντα περιστατικά ρατσιστικής βίας, με βάση τα ευρήματα του εθνικού μηχανισμού καταγραφής και αντιμετώπισης περιστατικών ρατσιστικής βίας καθώς και την εξέλιξη των σχετικών περιστατικών σε επίπεδο εισαγγελικών αρχών και δικαστηρίου, μία κίνηση που θεωρούμε ότι θα συνέβαλε καθοριστικά στην αύξηση της εμπιστοσύνης προς τις Αρχές.

4. Αναφορικά με την **πρόσβαση των θυμάτων ρατσιστικών εγκλημάτων στις υπηρεσίες**, αλλά και **σε καθεστώς προστασίας**, θα θέλαμε να επισημάνουμε τα εξής: Αναγνωρίζοντας τη σημασία της ενημέρωσης που επιτυγχάνεται μέσα από δράσεις όπως η κατάρτιση του Οδηγού για τα θύματα, δεν μπορούμε να μην σημειώσουμε την απουσία δράσεων από φορείς και υπουργεία που εμπλέκονται καθοριστικά στην υποστήριξη των θυμάτων ρατσιστικής βίας έμμεσα ή άμεσα (π.χ. Υπουργείο Υγείας) καθώς και δράσεων συντονισμού για την βέλτιστη προστασία και υποστήριξη θυμάτων ρατσιστικής βίας (π.χ. δημιουργία πρωτοκόλλου/οδηγού για τον συντονισμό των υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων ρατσιστικής βίας βάσει του Ν. 4478/2017, καθώς και για την προστασία τους από τη δευτερογενή θυματοποίηση). Υπενθυμίζεται δε ότι η παραπάνω έλλειψη θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως ελλιπής συμμόρφωση με τις συστάσεις του Ε.Δ.Δ.Α. για την υπόθεση Sakir v. Greece. Επίσης, ενώ στον Οδηγό για την ενημέρωση των θυμάτων υπάρχει ρητή αναφορά στο πλαίσιο προστασίας των θυμάτων που δεν έχουν άδεια διαμονής, παρατηρείται ότι η διάχυση των εν λόγω πληροφοριών προς τη Διοίκηση δεν έχει προστεθεί ως θεματική στις ανάλογες εκπαιδεύσεις που προβλέπονται στο Σχέδιο, ενώ περαιτέρω προτάσεις, όπως για την προστασία των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν έχουν συμπεριληφθεί σε αυτή τη φάση του Σχεδίου. Διαπιστώνεται, τέλος, ότι ενώ στο Σχέδιο περιλαμβάνονται

δράσεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων, ανησυχούμε πως αυτές, κατά την άποψή μας, δεν αποτελούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που προωθούν την αποτελεσματική καταπολέμηση των διακρίσεων, αλλά και την προώθηση της ίσης και απρόσκοπτης πρόσβασης του συνόλου του πληθυσμού σε υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγείας και στέγασης, ενώ η νέα πραγματικότητα περιορισμού της πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές λόγω της εξάπλωσης του κορωνοϊού και των μέτρων για τον περιορισμό του δεν έχει ληφθεί υπόψιν.

Το Δίκτυο εκφράζει την ικανοποίηση του για την ουσιαστική διαβούλευση κατά τη διαδικασία κατάρτισης του Σχεδίου καθώς και για την ενίσχυση των αξόνων και δράσεων προς την κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης ως προς την αντιμετώπιση των εκφάνσεων του ρατσισμού και δη της ρατσιστικής βίας. Ωστόσο, επιφυλάσσεται ως προς τα προαναφερθέντα σημαντικά θέματα προς συμπλήρωση στις συγκεκριμένες πολιτικές και δράσεις. Παραμένει δε στη διάθεση του ΕΣΡΜ για περαιτέρω διαβούλευση σχετικά με το σχεδιασμό δράσεων στους παραπάνω άξονες και στα πεδία που κατά την άποψή μας χρήζουν συμπλήρωσης, καθώς και για υποστήριξη στις μετέπειτα ενέργειες αξιολόγησης και επανασχεδιασμού δράσεων, εφόσον προκύψει η ανάγκη, προκειμένου να προωθηθούν περαιτέρω οι στόχοι του Σχεδίου Δράσης. Η παρούσα επιστολή εκφράζει το σύνολο των μελών του Δικτύου και τους συντονιστές, την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Με τιμή,

Για το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας

Γαρυφαλλιά Αναστασοπούλου

Βοηθός Συντονίστρια

Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας
Νεοφύτου Βάμβα 6, 10674, Αθήνα
Τηλ. 2107233216 / Φαξ:2107233217
racistviolence@nchr.gr